

Stav EETS v rámci EU

(itsinternational, červenec/srpen, strany 39-40)

Ken Perrett a Gen Chu z Rapp Trans (Spojené Království) podávají aktuální informace o vývoji norem elektronického mýtného v rámci Evropské Unie

Evropská směrnice 2004/52/ES o interoperabilitě systémů mýtného na pozemních komunikacích po celé Evropě byla schválena v dubnu 2004. Zahrnuje škálu aktivit, jež mají vést k dohodě na definici Evropské služby elektronického mýtného (EETS) do července 2006. Zavedení této služby je plánováno s třiletou lhůtou na dohodu. Směrnice požaduje po evropských normalizačních institucích (ESO), aby poskytly pro EETS nezbytné technické normy.

EETS

Směrnice požaduje po provozovatelích mýtného po celé Evropě, aby poskytli zájemcům z řad uživatelů palubní zařízení (OBE), které je vhodné k použití všemi systémy mýtného po celé Evropě. Ukládá jistá omezení na budoucí použití technologií, aby tak podpořila nové systémy elektronického mýtného.

OBE navržené pro podporu všech platebních schémat by mělo umožnit uživatelům vyhnout se potřebě více systémů mýtného ve vozidle; při použití různých schémat mýtného by mělo fungovat konzistentně. Evropská Komise (EC) očekává, že interoperabilní OBE zahrne všechny technologie uvedené ve směrnici – satelitní polohování, mobilní komunikace používající GSM-GPRS a mikrovlnné technologie na 5,8GHz.

Cílem je, aby uživatelům služby EETS bylo poskytnuto OBE, které bude přijímáno pro platbu mýtného všemi zúčastněnými provozovateli. Vydavatel OBE poskytne platbu všem zúčastněným provozovatelům za uživatele a po uživateli bude požadováno, aby vstoupil ve smlouvu s vydavatelem, což umožní vydavateli vybrat všechny platby vzniklé podle ujednání smlouvy. V rámci navrženého smluvního rámce bude uživatel vystavena pouze jedna faktura za všechny vzniklé platby. Záměrem směrnice není se dotknout národních politik zpoplatnění nebo individuálních schémat zpoplatnění.

Potřeba technických norem

Směrnice zmiňuje potřebu technických norem pro zajištění technické a procedurální interoperability. Smluvní interoperabilita by poté byla dosažena skrze dohody mezi všemi zúčastněnými stranami. Očekává se, že technické normy přinesou pozitivní dopady, zejména v levnějších výrobcích a větším trhu pro systémy elektronického mýtného.

Mandát M/338

Mandát M/338 byl vydán Evropskou Komisí (generálním ředitelstvím pro obchod DG Enterprise) a Evropských sdružením volného obchodu (EFTA) třem evropským standardizačním institucím (ESO): CEN, CENELEC a ETSI. Evropská Komise a EFTA vyzvaly ESO, aby vypracovaly program práce pro přípravu koherentního souboru norem, specifikací a pokynů pro podporu této směrnice. Řídící skupina ITS (ITSSG) byla vyzvána, aby práci ESO sledovala. Jejím hlavním úkolem je koordinace, na strategické úrovni, vývoje a implementace evropských norem ITS. Příslušné normy jsou ve většině zpracovávány v rámci CEN, aby tak měly daleko větší použitelnost, než jen pro EETS.

Práce podporované mandátem byly dokončeny v září 2005. Mandát a zpráva jsou publikovány na webové stránce normalizačního výboru ICT (http://www.icts.org/ITSSG_home.htm). Zpráva obsahuje analýzu současného stavu věcí, definuje cíle a úkoly programu a navrhuje harmonogramy vydávání norem.

Témata pro Evropské standardizační instituty

Zpracováním programů práce pro normy vzniklo několik témat pro ESO. Například normy se spoléhají na dobrovolnou práci průmyslové sféry. Současná úroveň zdrojů, jež se věnují standardizačním aktivitám není zrovna ideální. Je to způsobeno především tím, že průmyslová sféra dosud nenalezla dostatek důvěry, že standardizační proces bude používán jako nástroj zisků z prodeje „standardizovaných“ výrobků.

Pro poskytování EETS nebyl nalezen dohodnutý obchodní model, což znamená, že ohledně služby nebyla nalezena shoda, a to významně ovlivňuje vývoj norem.

Vznikly dva zcela odlišné scénáře platebních systémů mýtného, založených na mikrovlnných komunikacích, globálních navigačních satelitních systémech (GNSS) a technologiích celulárních sítí (CN). V prvním případě jsou známy provozní postupy a obchodní vztahy již existují. Normy mikrovlnné technologie (DSRC) jsou otevřené a dostupné pro veřejné zakázky s mnoha zúčastněnými dodavateli. Nicméně ve druhém případě je jediným fungujícím systémem používajícím všechny tyto technologie v rámci Evropské Unie v Německu, požadavky, specifikace a trh pro německé palubní jednotky (OBU) nejsou pro jiné dodavatele přístupné.

Pro specifikaci požadavků je jedním způsobem začít pracovat na stávajících provozovaných systémech mýtného a definovat povinnosti poskytovatele EETS a výběřčího mýtného s ohledem na systémy GNSS/CN. Vzhledem k tomu, že těchto je, co do počtu, málo, lze definovat sadu běžných požadavků. Problém s tímto přístupem je ten, že každý nově vzniklé, budoucí, schéma může přinést nové požadavky a bude poté nezbytné znovu upravit stávající systémy pro přizpůsobení se novému schématu. Jiným způsobem je použít přístup k práci na CEN ISO TS 17575 a zpracovat obdobné normy, které zahrnují všechna možná řešení. Bohužel výsledné normy mohou být příliš flexibilní nebo komplexní pro přijetí průmyslovou sférou.

Úkol certifikace OBE se zdá být již nyní obtížný, vzhledem k nedostatku konsensu na požadavcích, komplexnosti možné specifikace a nejistoty ohledně kompaktnosti s budoucími schématy.

Pro zavedení EETS bude potřeba účast provozovatelů mýtného. Není totiž zřejmé, jak by provozovatelé nové služby mohly být podpořeni, aby vstoupili na trh.

Doporučení

Závěrečná zpráva uvádí 12 doporučení o přístupu, jež by měl být použit ESO v sestavování programu práce pro vydání příslušných norem. Tato doporučení reflektují nedostatek zdrojů pro strategické řízení programu EETS na evropské úrovni a nedostatek uspokojivých výsledků s angažováním potřebných stran na vývoji EETS.

Urgentně je pro EETS potřeba nalézt obchodní architekturu; další úkoly závisí právě na ní, aby se mohlo pokročit ve vývoji dalších norem. Je doporučeno, aby ETSI vypracovalo zkušební specifikace pro všechny oblasti, a vyžaduje se další práce na rozhodnutí, zda-li je nutná síť akreditovaných certifikačních orgánů pro certifikaci evropského OBE (EOBE).

Stále neexistuje základ pro tvorbu specifikace EETS – cílové datum pro dohodu nad definicí EETS je tudíž nutné posunout.

Navržený program

Navržený program norem sestává:

- S1: Definice schématu mýtného
- S2: Definice aplikace mýtného
- S3: Definice obsahu dat EETS
- S4: Definice obsahu zprávy v celulární síti
- S5: Definice obsahu zprávy a protokolů pro DSRC
- S6: Výměna dat mezi středisky podpory (back-offices)
- S7: Požadavky na bezpečnost
- S8: Požadavky na shodu

Zpráva k mandátu M/338 poskytuje detailnější obsah navrhovaného programu.

Současný vývoj

Projekt CESARE III velmi dobře pokročuje na definici obchodního modelu, definicích služby, smluvním rámci a postupech pro podporu EETS.

Tento projekt uvedl termíny jako Výběřčí mýtného EETS a Poskytovatel EETS, aby odpovídali rolím výběru a plateb v obchodním modelu EETS. Obrázek 1 ukazuje skupiny norem (S1-S8) a mechanismus, jak se budou tyto normy vztahovat na každou zúčastněnou stranu. Také zobrazuje specifikaci EETS, kterou bude nutné dohodnout (schválit) mezi poskytovateli EETS a Výběřčími mýtného.

Evropská Komise a ESO jsou v současné době v procesu rozhodování o dalších krocích, samostatně i ve spolupráci. Tvorba norem je založena na dobrovolné práci a konsensu. Jejich zpracování bude

nejspíše trvat déle, než bylo Komisí předpokládáno. Tento problém zůstává palčivým nedostatkem, jež nelze vyřešit bez dodatečných finančních zdrojů, které by vedly ke specifikaci a dohodě na EETS.

Nicméně existuje mnoho lidí a různých skupin pracujících na všech aspektech EETS, a proto se očekávají další výsledky této práce.

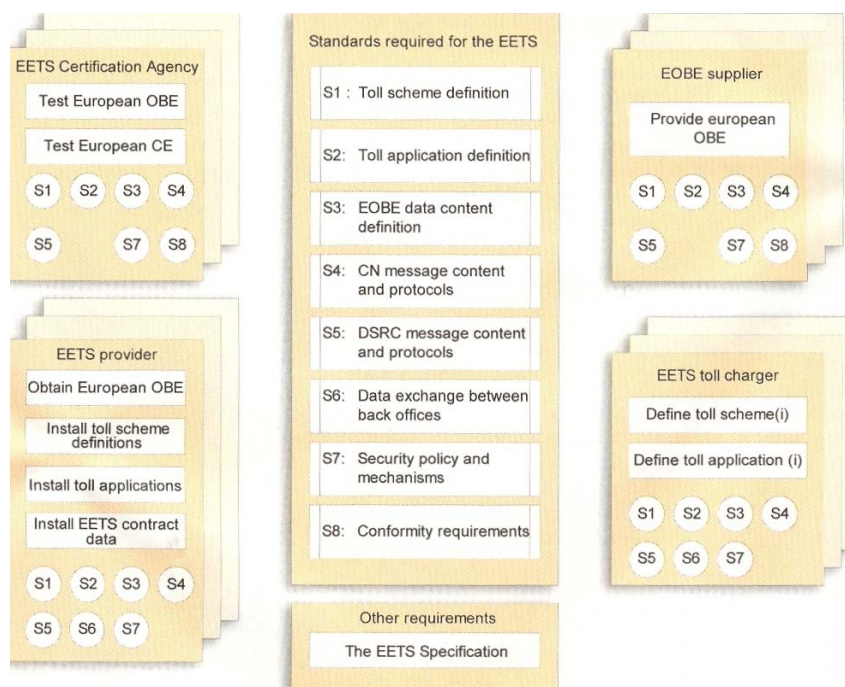
Několik odborných skupin ustavených v rámci Komise již zprávy vypracovalo. Odborná skupina 8 zpracovala zprávu o revizi italské specifikace DSRC, která je určena pro podporu otevřeného trhu pro oba protokoly DSRC OBU (CEN a italský). Odborná skupina 11 vypracovala zprávu a doporučení o evropské aplikaci EFC založené na DSRC. Odborná skupina 10 informovala o technologiích dohledu nad útoky na systémy mýtného. Odborná skupina 9 zpravila o evropských aplikacích EFC založených na satelitních technologiích.

Tyto zprávy byly projednány odbornou skupinou EFC koncem března 2006. Komise nyní připravuje zasedání Regulační komise, která je ustaveným orgánem pro zvážení a schválení doporučení pro EETS. Všechny členské státy jsou v této komisi zastoupeny a hlasování je většinové.

Další kroky

Červencový termín již minul a formální oznámení nového data se od Komise brzy očekává. Může trvat i několik let, než se dokončí program práce požadovaný pro spuštění služby.

Stále chybí angažovanost zúčastněných stran. Světový kongres ITS konající se v Londýně, v říjnu 2006, bude možná dobrou příležitostí pro výměnu názorů ohledně vývoje a existujících problémů v této oblasti.



Obrázek 1 – Skupiny norem (S1-S8) a jejich aplikace na hlavní účastníky EETS